

વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય
અમદાવાદ
મહાત્મા ગાંધી સંગ્રહ
૧૫૩૪

વસન્તોત્સવ.

(તા. ૧૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૬.)

गूजरात विद्यापीठ ग्रंथालय

[गुजराती कॉपीराइट विभाग]

अनुक्रमांक १५३४ वर्गीक

पुस्तकनुं नाम एअंते। २५५

विषय दे. २५५

વસન્તોત્સવ.

(તા. ૧૭ મી ફેબ્રુઆરી ૧૯૦૬.)

ગીત.

જગવાલી પાલનહાર સૌના ઓ દાતાર.
હાથ નેડી પાયે પડી કરીયે નમસ્કાર.
ફરતાં હરતાં ખાતાં પીતાં લીજીયે તારું નામ.
મુશકીલ આશાન થઇ સફળ થાય તમામ કામ.

તું છે માતા તું છે પીતા તું છે દાતા,
જગસાતા જમકર્તા પાળણહાર.
અંદ્ર સૂર્ય જગ તારી પૃથ્વી સારી.
ખુખીવાલી છે આભારી રે ઓ કીરતાર.

સર્વવ્યાપક સર્વજ્ઞાની મોટા બળવાન બાપ.
નેકી ચોખી બુદ્ધિ સારી ગહાપણુ હમને આપ.
જેથી કાપીયે દુન્યાઇ મંજલ ભવ કરી સફલ.
મુખ શાંતિ કીર્તિ સાથે દીલ દે અદલ,

—તું છે માતા—

ગીત.

સુખદ આ વસંતમાં બૂલી બાન, વિવશ તું કાં બની સજની,
 વિખરી તુજ વાળ રહ્યા ઠરી બાળ, વિવશ તું કાં બની સજની;
 દહેરંતી જ્યોત્સ્ના આકાશે, ચંદ્રા સ્મિત નિજ તેથી પ્રકાશે,
 દાલંતિ મલ્લિકા ચોપાસે, ઢગલિયો સુગંધની સજની.

સુખદ આ વસંત.

નેશું બપૈયા બોલ ઉચ્ચારે, પિયુ પિયુ કરી શા મધુર પુકારે,
 કહું કહું કહું કુંભગારે, વાણી કાંકિત તણી સજની.

સુખદ આ વસંત.

હસે ચંદ્ર જો મધુરાકાશે, આ મુખ ચંદ્ર મલિન કાં બાસે,
 કરે ગાન પંખી ઉદ્ધાસે, અખોત્રા તું કાં બની સજની.

સુખદ આ વસંત.

ચાલ કુંજ વિષ્ણુ માલતી ખીંચી, માળા ગુંથીએ ઉઠ હડીમી,
 ગીતડાં ગાઇ ગાઇ રસીચી, સુખે માળીએ રજની સજની.

સુખદ આ વસંત.

નરસિંહરાવ લોળાનાથ.

 ગરબી.

આજની શોભા છે રજિઆમણી,
 સૃષ્ટિ મંડળે, તરંતા ચંદ્રબિંબની.

આજની શોભા.

પસરી રહ્યાં ચંદ્રખિંબ સર્વ આ રથને,
યુવતી દીસતી, રજની સુંદરી હસે.
આજની શોભા.

શ્વેત વસ્ત્ર ધરી રજનિ વિલસતી રહી,
પ્રેમધેલી એ, બની, ઇંદુમાં બળી.
આજની શોભા.

રજનીશું વિહાર ચંદ્ર પ્રેમથી કરે,
નિરખી તેહને, હૃદય હૃયં ઉભરે.
આજની શોભા.

રજની-ચંદ્રસમાં આર્ય દંપતી બને,
વિમળ પ્રેમથી, વિભુ ! એજ માગિયે.
આજની શોભા.

કૃષ્ણરાવ લોખનાથ.

બીત.

રાગ કાલીંગટો. તાલ દાદરો.	
લાહી બહાર બાગમેં, બેલા, ચંબેલી, મોઘરા.	લાહી.
કરતીતી આજ ને ચહે, મઅના, ચકોર, કોકીલા.	લાહી.
ગુંથનેકુ આએ પુલ, લાહેલે એલા હુવા,	
રંગ ભરા અજબ આજ, નુર જુર જલાલકા.	લાહી.
કયા ઈસબ જાજર હએ, જાનેકી બહાર હએ,	
ચમક રહા સહર શામ, લાહેલે એલા હુવા.	લાહી.

ગીત.

કાફી.

જા તું તપોવનમાં બાળા.

શિદ આવે તું પાછળ મારી,
 બેશ દયા નથી જેને મનમાં.
 જન્મ થતાં તજી તુજ જનની ગઈ,
 આ સ્થળમાં તુજને છોડીને.
 હું જાવાથી ખોટ તને શી,
 જો તું વસ્યું દાદાના મનમાં.

ગરબી.

જળ ભરવાને ચાલોરે, મિઠલડાં જળ ભરવા,
 ખાલ્યું યૌવન મ્હાલોરે, મધૂરાં જળ ભરવા;
 આજ અમુલખ દહાવોરે, મિઠલડાં જળ ભરવા,
 ચાલો ખહેનીઓ ચાલોરે, મધૂરાં જળ ભરવા.

સાખી.

તરશે તરફડતાં મરે, ખહેનો બાઈ અનેક;
 પાવું અમૃત તહેમને, એજ ધરો મન ટેક.

ધાન્ય લણવાને ચાલોરે, મિઠાં ધાન્ય જ લણવા;
 બીલાં ક્ષેત્રમાં મ્હાલોરે, ખિલ્યાં ધાન્યના કણ જ્યાં.

સાખી.

ભૂખ્યાં ત્રાસ તપ્યાં દિસે, મનુ બાળક ચોપાસ;
પ્રભુની થાળ દધ કરો, તમ તેમને ખાસ.

પ્રુલ વીણવાને ચાલોરે, મધુર ડુલહાં વીણવા;
ખીડું યૌવન મહાલોરે, રહેરાં પ્રુલ વીણવા.

સાખી.

દુઃખ કલેશ ચિન્તા ભર્યું, જગ રડતું લાચાર;
કરો શાન્ત આશા ભર્યો, પુષ્પ તણો ધરો હાર.

રસ સીંચવાને ચાલોરે, મિઠલડો રસ સિંચવા;
યૌવનવન મહાલોરે, અમર ફાલ્યાં ફળ જ્યાં.

સાખી.

સૂકી રમણીન બનિ રહી, હૃદયવાડો દેખાય;
વર્ષાવો અભિધાર ત્યાં, પ્રપુલ્લ રમણીય થાય.

ગીત ઝીલવાને ચાલોરે, મિઠલડાં ગીત ઝીલવા;
રખો રાસ લ્યો લહાવોરે, પ્રીતિ ભક્તિ ઉરમાં.

સાખી.

નન્દન સુન્દર વન્દનો, વાયે રસીલી વેણુ;
અન્તર ઝીલી અમૃત ભર્યો, રેલાવો પ્રભુ કહેણુ.

દ્યોતે આનન્દ લહાવેરે, મિઠલડાં અમિ ભરવા;
આલો સાહેલી આલોરે, મધૂરાં જળ ભરવા.

સુમન્ત.

ગજલ.

વચનપર જાય ગરદન તો, ભલા સર તું જવા દેજે.
કપુ નાદાન ના બનતો, વગર ડર તું જવા દેજે.
દીની ઇમાનતે સાઈ, અગર થાયે વતન ન્યાઈ.
બગીચા બાગને પ્યાઈ, ભલે ધર તું જવા દેજે.
સુખન જુઠો કહી દેતાં, ન બચશે રસવતો સેહેતાં.
અગર જાય ખરૂં કહેતાં, ભલે જર તું જવા દેજે.
કહે ફીરોજ પોકારી, જરા તું સુન ઓ બહેન મારી.
અગર બચે દામાન તારી, ભલે ધર તું જવા દેજે.

ગીત.

મહાક.

ખીલી ખીલી કેવી આ શ્રી ચંદા, સર મંદ મંદ આનંદે ગગનમાં.
જાય સરતી રૂપેરી આ વનમાં, મીઠી, મીઠી આજ આજ ધનમાં,
ગગનમાં, ભુવનમાં, વહાસાના વદનમાં.
ઝાંખી ઝીણી એ ઝરે વસતી હસતી જાય,
જતાં જતાં રસ ઝરે રસે પ્રાણુ પોષાય.
પ્રાણુ પોષે પ્રીતીનાં લગનમાં,
શમે પીકા આરમ થાય તનમાં આ મનમાં શાંતીના વંદનમાં.

ગરબી.

વસંત રત્ન ખીલ્યો વનમાં
 હારે વસંત રત્ન ખીલ્યો વનમાં રે
 મોટી ખુશી મારા મનમાં.   વસંત રત્ન ખીલ્યો વનમાં.

દેશમાં વાગ્યો સુધારાનો ડંકો,
 શુભ થયું એજ શુકનમાં,
 હારે શુભ થયું એજ શુકનમાં રે.
 ધરણીમાં થયછે કુધારાની કુખલિ,
 ગમતી સદાઈ મગનમાં, હારે ગમતી સદાઈ મગનમાં રે.
 મોટી ખુશી મારા મનમાં.   વસંત રત્ન ખીલ્યો વનમાં.

આજ પ્રજા તો સ્વતંત્રતા પામી,
 વદનથી વદતાં વચનમાં
 હારે વદનથી વદતાં વચનમાં રે.
 બામમાં પુલ બહુ વિષ પુલીયાં,
 પુલ ફેલાઈ છે જનમાં, હારે પુલ ફેલાઈ છે જનમાં રે
 મોટી ખુશી મારા મનમાં.   વસંત રત્ન ખીલ્યો વનમાં.

ઘેર ઘેર ઓગળવ અતિ ઘણા થાયે,
 ગાયછે ગીત ગાયનમાં,
 હારે ગાયછે ગીત ગાયનમાં રે
 રંગ ઉમંગે થયાં મુખ રાતાં,
 હોય નેમ હોરી ખેલનમાં, હારે હોય નેમ હોરી ખેલનમાં રે.
 મોટી ખુશી મારા મનમાં.   વસંત રત્ન ખીલ્યો વનમાં.

ગરબી.

જીગડું રમતાં નળરાય આજે હાથો છે,
 પુષ્કર જેને કલિપક્ષ તે બહુ ફાવ્યો છે;
 વરતાવી પુરમાં આણુ પડેા વજડાવ્યો છે,
 વન જાવા નળને સઘ હુકમ કાઢ્યો છે.

સરવે તજીને નળ નીકળ્યો વને,
 અંગે ધર્યું છે વસ્ત્ર એક જો,
 નૈષધનાથ આજ જાય છે વને.
 દમયંતિ કાજ કલિ કોપીઓ અતિ,
 કોઇએ ન આપ્યું અન્નપાણી જો,
 નૈષધનાથ આજ જાય છે વને.

નળ દમયંતિને વાન જણાવે,
 પળવાને પીયર પંથ જતાવે,
 સુણી દમયંતિ આવેરે, નળની પાસ આવે.

સતિ આવી નળની પાસ રડતી વિનવે છે;
 પતિચરણ નમાવી શીશ અરજી ઉચરે છે;

સંગે સર્વે સમય રાખજો પતિ,
 કહું સુખે દુઃખે મિઠી વાત જો,
 નૈષધનાથ તજી ના જશો વને.
 સ્વામીથી વિખુટી કદી નારી ના રહે.
 જગથી જુદું ન રહે મીન જો,
 નૈષધનાથ તજી ના જશો વને.

એકલડી પતિ હું કેમ રહું.
 દુનિયાદારીનાં દુઃખ કેમ સહું,
 આજે તમને ન તળું હું, તમને કેમ તળું.

સુખ દુઃખમાં દિલની વાત ક્યાં જઈ કંથ કહું,
 જીવતી છું હું પતિવિયોગ વહેરી કેમ લહું.

છાયા હું નાથ તમ શરીરની બની,
 તરુણી તરછોડો નહિ નાથ બે,
 નૈષધનાથ તજ ના જશે વને.
 સ્વામી સંગાથે રહું સર્વદા સુખી,
 દુઃખી વિયોગે વિરહી થાય બે,
 નૈષધનાથ તજ ના જશે વને.

ગીત.

મહાડ કાફી.

આશાં અલ્પમણુ તારા જંદરે, દીપે સ્યામ નિશામાં.
 સહુ હળિમળિ જતાં સાથરે, દીપે સ્યામ નિશામાં.
 પવન પર્ણ હાલે નહીં ને, હાલે ન અંધારું ઘોર,
 ગ્રહગણુ પણ હાલે નવ ચાલે, ચાલે ચોરગ્રાહકને ચોરરે. દીપે.
 પશુ પંખી બોલે નહિં ને, બોલે ન જળ સ્થળ કાંધ,
 મૃત અમૃત નિદ્રાએ ઘેરું, તમરું તમ તમ કરતું આંહિરે. દીપે.
 તે સમયે અલબેલડીરે, હોંચી હિંચોળા ખાટ,
 આંસુ ઢાળે ઉર સંભાળે, રણ પડીઆ પિયુને માટરે. દીપે.

ઉડુગણુ ચાહ્યા જીતવારે, ધાધું લિમિર યેપાસ,
ધશિ ધશિને કાઢ્યું પછવાડે, કીધાં કેસરિયાં તનુવાસરે. દીપે.

અહમંડળ પડ્યું નીરમાંરે, ધરી તરવરનાં શીર,
વીર જીવે ચિંતામાં ફરતો, સહુ શમિયું સસ્વતી તીરરે. દીપે.

સલ સનાતન રાખવીરે, કુલભૂમિની મરજદ,
સહજ જતી સંભાળવી તે મોંઘી માત પિતાની ભાજરે. દીપે.

ભીમરાવ લોળાનાથ.

રાગ દેશ—એક તાલ.

ઢાલી ! સાંભળ પેલી કોમલડી તરવૃન્દમાંરે,
ગાતી જન્દમાંરે;

શાન્ત રજનિમાં ચમકિ ચાંદની
જો આછી પથરાછ વાદળી
આવે ટહુકો અનિલ લેહેર કંઈ મંદમાંરે,
ઢાલી સાંભળ પેલી. ૧

ઢાલી ! જો તુજને યોલાવે
મીઠી મીઠી તે મન ભાવે
દેની પાછો ટહુકો કોમળ કુંભારે
ઢાલી સાંભળ પેલી. ૨

કેહુ કેહુ કરી જો રી આને
 મીઠો રવ અમિ રસ જો લાવે
 કાચબડી રહી છુપી જાડના ઝુંડમાં
 બહાલી સાંભળ પેલી. ૩

આમો પ્રિય ! જાણુયે એ મીઠી
 મહે મધુરી ગાન નદી દીઠી
 ચળકંતી આંખે જે પેલા ચંદમાં
 બહાલી સાંભળ પેલી. ૪

નરસિંહરાવ લોળાનાથ.

રાગ આશાવરી. ત્રિતાલ.

જગતમાં ધન્ય ધન્ય અવતાર.
 ગુણિયલ જેને નારઃ
 રસસૂતા જનને રસ ઘેલી,
 રામા રસિક કરનાર. જગતમાં. ૧

દીલ દુભાયલનાં દુઃખડાં જે,
 હસમુખીં એ હરનાર. જગતમાં. ૨

મંગળ મૂર્તિ મનોહર રમણી,
 હર્ષ હરે જરનાર. જગતમાં. ૩

સુમન્ત.

રાજગીત.

(રાગ ખમાવ)

મળી સર્વ ભારતસંતાન એક તાન મન પ્રાણુ

ગાઓ રાજેન્દ્રનાં યશોગાન;

એકવર્ડ રાજ સુયશ બહુ પામો,

હિતકારક જેનાં સહુ કામો.

રાજપ્રેમ સર્વ સ્થળે વ્યાપી રહો ધર્મબળે,

દેશ દેશે પ્રિદેશ બ્યાં ધામો.

૧

Chorus { થાઓ રાજેન્દ્રનો જય
 જય રાજેન્દ્રનો જય
 ગાઓ રાજેન્દ્રનો જય
 વિજય, વિજય
 ગાઓ રાજેન્દ્રનો જય,

બયમુક્ત થયા સર્વ ભારતનિવાસી,

મહા શત્રુ ગયા સહુ ત્રાસી,

ભારતનો એજ સેતુ રિપુદલ ધૂમકેતુ,

આર્તબંધુ દુષ્ટતા વિનાસી.

૨

Chorus.

રાગધિરાજનું રક્ષણ કરજે,

હે જગદીશ દયાનિધિ નિત્યે,

દિન દિન સર્વ દેશે શ્રી સરસ્વતી વધે,

રાજ્યાધિપતી કૃપા થકિ સત્યે,

૩

Chorus.

હૃદયેથી સહુ ચહે, મહારાજ સુખી રહે,
 રાજા રાણી અને યુવરાજ;
 આશીર્વાદ પ્રેમભર્યો દીયો સહુ દેશી જનો,
 શતંજીવ શતંજીવ બોલો.

૪

Chorus.

નિર્માણ પ્રીન્ટીંગ પ્રેસ.-અમદાવાદ.

